№ 59 კვირა, 15 მარტი 1909 წ. № 59

დროება

ორთველოდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

გაზეთი «დროება» სურათებიანი დამატებით ერთის წლით ღირს 8 მან. 50 კაპ., ნახევარი წლით—5 მან. 10 კ., ერთის თვით—1 მან. გაზეთის გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვებში.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ.; უკანასკნელზე—10 კაპ., სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მან.. ოთხი საათის შემდეგ შეტი ედირება.

ზელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება «დროების» რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე, საღამოთი 5-დან 8-მდე.

ხელმოეწერელი წერილები არ [illegible] დაბ. მცირე წერილებს და კორესპონდენციებს [illegible] ბავს. ინახება ერთის თვით ძველზეთ დიდი წერილები ინ მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა დილის 10 საათიდან სანამ-დღეგის 3 საათამდე.

ადრესის გამოცვლა ტფილისიდან ტფილისს გარედ ღირს 1 მან., ხელ. სხვაგან 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: ტფილისი დიდი ვანქის ქ. N 12.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, редакція газ. «ДРОЭБА».

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური.

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

მეზეა ულენტის ასული ჭინჭარაძისა, ბებურ, ეგნატე, ილარიონ და გიორგი სიმონის ძენი ჭინჭარაძენი და **ეკა წიქარიძისა** ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას: პირველი—ძვირფას ქმრის და დანარჩენნი—საყვარელ მამის

სიმონ ივანეს ძის ჭინჭარაძისას.

გამოსვენება ცხედრისა საკუთარ სახლიდან (ერკეთის საზოგადოება, სოფ. კაკამერე, გურია) 15 მარტს. დაკრძალვა წმ. გიორგის ეკლესიის სასაფლაოზე. (3—144—3)

ცირკი ძმ. ნიკიტინებისა

კვირას, 15 მარტს, ორი დიდი სადღესასწაულო წარმოდგენა სამ მოქმედებად. დილით, 2 საათზე უკანასკნელი გამოსათხოვებელი იაფფასიანი წარმოდგენა. **ცირკი სულ ცოტა ხნით დარჩება ტფილისში.** საღამოთი დებიუტი ახალ არტისტებისა. სხვათა შორის მესსე [illegible]ოფილებაში ესე 10½ საათზე ხუთი საინტერესო **ჭიდაობა**; იჭიდავებენ: 1. **თემირ [illegible]ატ კანუკოვი** და **მულდონი**; 2. **ბუჩიოლნი** და **ლურიხი**; 3. **მაისურაძე** და **[illegible]პენკო**; 4. **იუსუფ-ოღლი** და **ტომაშევსკი**; 5. **თემურ ბულატ კანუკოვი** და **[illegible]ბაშევსკი.** დაწვრილებით პროგრამებში.

დასაწყისი საღამოს 8 ნახევ. საათზე.

(0—1) დირექტორი ცირკისა **აკიმ ალ. ნიკიტინი.**

[illegible] წლის 16 მარტიდან მიხეილის პროსპექტზე, „ვეტცელის“ სასტუმროს [illegible] გვერდით იხსნება მოდის სამანუფაქტურო მაღაზია

პარიზი მოსკოვი

[illegible]ღებულია და თანდათან მოდის ახალ-ახალი საქონელი რუსეთისა და საზღვარ-გარეთის ქარხნებისა. (1—150—1)

გაიხსნა
ახალი სტამბა
ამხ. „ციხარი“

ველიამინოვის ქუჩა, ქალაქის ლომბარდის პირდაპირ.

სტამბა იღებს დასაბეჭდად: გაზეთებს, წიგნებს, აფიშებს და სხვა ყოველგვარ სასტამბო საქმეებს და ასრულებს

ჩქარა, სუფთად და იაფ ფასებში.

ყოველგვარი წერილები, ფასიანი ამანათები და ფული უნდა გამოიგზავნოს შემდეგ ადრესით: Тифлисъ, Типографія „ЦИСКАРИ“, Вельямин., 6, Бартлому Алексѣевичу Киладзе. (3—300.—3)

[illegible]ით საყოველთაოდ იუწყება, რომ ერთად-ერთი წარმომადგენელი ყოველად საუკეთესო უტყუარ

„პასხალიდის“

—✦ აბრეშუმის თესლისა ✦—

მთელი გურიისა და ბათუმის ოდქისა არის

[illegible]ოე გაბრიელის ძე რუსიძე, რომლის კანტორა და თესლის უმთავრესი საწყობი იმყოფება ქ. ბათუმში, მარინსკი პროსპ., სახლი № 34, პოლიციის გვერდზე.

განყოფილება: მიხაილოვის ქუჩა, კანტორა „იმედი“.

[illegible]ლს ეს თესლი, გასულ წლებთან შედარებით, **ბევრად იაფია**, ვინაიდან [illegible]ორმასთან არის შეკრული მრავალ-წლიური პირობა და დიდი „ზაკაზიც“. [illegible]ესლის მყიდველები რაც ადრე შეიძენენ, იმდენად იაფად დაეთმობათ. (9—ჩს—3)

მეაბრეშუმეთა საყურადღებოდ

[illegible] იყიდება საგანგებოდ, შეკვეთით გამზადებული საუკეთესო აბრეშუმის თესლი, [illegible]ბილიანა კაკიდის ფირმისა. სამიწლის ზედიზედ გამოცდილებამ ნათლად გვაჩვენა, [illegible] მქვსამ მისწალმა თესლმა მოგვცა საუკეთესო პარკი სამ ფუთ ნახევრიდან ოთხ-[illegible]ეთ ნახევრამდის. ფასი ამ თესლისა შედარებით სწკა ფირმის თესლთან იაფ იაფ.

ამ თესლის საწყობი არის ბათუმში ფირმის წარმომადგენლებთან: ახილეს [illegible]ბიტრიადიან და ქქ. ბერძენიშვილთან.

ეს თესლი იყიდება ქუთაისში ნ. ჯანელიძესთან, სამტრედიაში—თოდო რამეიანთან და კაკამესთან, ოზურგეთში—დ. ცეცხლაძესთან, ჩახატაურში—კ. სიხარულიძესთან და გ. ციხეკაძესთან, ნაგომარზედ—ა. ნიკოლაშვილთან, კელენჯიხამი—ია[illegible]ს, მანავასთან. (23—121—5)

ექიმი **კ. თ. ტყეშელაშვილი** **ქუთაისში**

[illegible]ებს მინაგან და სპეციალურად ვენერიულ სნეულებით ავადმყოფებს (სიფილისი, ხუსენატი, სამარდე მილის, ბუშის და თირკმელების სატკივარი), ტფილისის ქ., ფირალოვის სახლი (ქარწანა). (120—ფ.—80)

ექიმები **კბილისა ქუთაისში** **ნ. ა. დემიდოვი** **და** **მ. ო. სუხარევსკი**

[illegible]ებენ ავადმყოფებს ყოველ დღე დილით [illegible]—2 ს. საღამოთი 4—7 ს. ბლოქის გაგებება, კბილის ჩასმა და პრეტეზები. აბოლონის ქუჩა, სახლი N 14, დემიდოვისა. (0—586—119)

[illegible]ბინეტი **ელექტრონის და** **[illegible]ენტგენის ხამ-** **[illegible]ნალოსი** **მ. ბედევანიშვილისა.**

[illegible] იღებს ავადმყოფებს დილით 12—1 ს. [illegible]ამოთი 6—საათ. ვერა ყორღანოვის ქუჩა, [illegible]ავეთ. სახლი, N 20, ტელ. 791. (ნ. 18)

ექიმი **ჯაფარიძე** ქ. ქუთაისში

შინაგანის, ყურის, ყელის [illegible] ცხვირის სნეულებანი. ტფილისის ქუ[illegible], ს. თ. ნიეარაძისა (6—80)

ექიმი **მ. ნ. მელიქიშვილი**

იღებს ქირურგიულ და ქა[illegible]ბ[illegible] სნეულებათა ავადმყოფებს ყოველ [illegible] 8—10 საათზე დილით და 4—6 საათ[illegible]ამ. ბროსეს ქუჩა, N 11. (75—32)

ექიმი **ა. ნ. დიასამიძე**

[illegible] კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 12—1 ს. საღამოთი 6—8 ს. ზუთმაბათოთ [illegible] მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაოთ [illegible]ავადმყოფებს არ იღებს. ყორღანოვის ქუჩა N 14. (უ)

ექიმი **ე. ვაშაკიძე**

იღებს მინაგან სნეულებით ავადმყოფებს დილით 7—9 ს., საღამოთი 5—7 ს. ავჭალის ქუჩა, N 41, სასულიერო სასწავლებლის პირდაპირ. (უ)

ექიმი **კბილისა** **ალ. სოლოღაშვილი**

იღებს ავადმყოფებს 9—2 ს. და 5—7 საათ. გოლოვინის პროსპ. N 12. სახლი მდინარისა. (უ)

ექიმი **ვ. ღამბაშიძე**

გადავიდა გოლოვინის პრ. N 8. ზუბალაშვილის სახლში. იღებს საღამოობით 6—7 ს. კვირა დღის გარდა. (უ)

ექიმი **ვ. ს. მუსხელიშვილი**

იღებს თვალებით ავადმყოფებს ყოველდღე დილით 9-დან 11-მდე. ვერიანი, N 9. (უ)

ექიმი **კბილისა ნ. რცხილაძე**

იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. საღამოთი 5—7. ვერა, ოლგას ქუჩა N 25. (უ)

ქუთაისის სასოფლო სამეურნეო ამხ.

„კოლხიდაში“

იყიდება პარიზიდან გამოწერილი **ონჯა** (провансальская люцерны) **შემოწმებული აბრეშუმის გრენი** საიმედო ფირმებისა **„პასხალიდი“** და სხვა ხეხილის ნერგები და სხვა. საჭირო ცნობები და პრეის-კურანტების მიღება შეიძლება გამგე **გ. მ. ჩივაძისაგან.** (20—ნ—6)

ახლად გახსნილი

ტფილისის

პერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვოგზლის ქ., № 8, ს. ენფიანჯიანცისა, ტელეფ. 695.

ე. გ. ფეოდოროვი—ყოველ დღე, ოთხშ. და კვირის გარდა, 11—12 ს. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფობანი.

ვ. დ. ღამბაშიძე—ყოვ. დღე, კვირის გარდა, 12—1 ს. შინაგ. და ბავშ. ავად.

ბ. ა. პოპოვი—ყოვ. დღე, კვირის გარდა, 12—1 ს. ყელისა, ცხვირისა და ყურისა.

გ. მ. მაკაროვი—სამშ. და პარასკ. 1—2 ს. შინაგ. და ბავშვ. ავადმ.

ა. ნ. დიასამიძე—ყოვ. დღე, 11½—12½ ს. სიფილისი, კანისა და ვენერ.

ნ. მ. მელიქიშვილი—ყოველ დღე, ქირურგ. და ქალებისა, 1—2 ს.

ი. გ. გომართელი—ყოველ დღე, შინაგ. და ბავშვ. ავად. 2—3 ს.

ვ. ს. მუსხელიშვილი—ყოვ. დღე, კვირის გარდა, 2—3 ს. თვალისა.

საღამოთი.

ა. გ. მირზოევი—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა, 5—6 ს. შინაგ. და ბავშვ. ავად.

ნ. გ. ჭიჭინაძე—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა, 6—7 ს. შინაგ. და ბავშვ. ავად. მიკროსკოპიული, ქირურგიული, ბაქტეორიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

(წლ.—ნ.—13)

სამკურნალო

სპეციალისტ სამხედრო ექიმებისა გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვანქის დიდი ქუჩა, № 3. ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად. ტელეფონი № 481.

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ავადმყოფთა მიღება 11-დან 5 ს.-მდე.

რუდენკო—შინაგანი სნეულ. კვირა 3—4 საათ.

რიდელი—სიფილისი, კანისა, ვენერიული, ყოვ. დღე 2—3 ს.

კალამაქაროვი—საბ. და ქალთა. ყოველ დღე 4—5 საათ.

ერმოლაევი—ბავშ. და შინაგ. ყოველ დღე 1—2 ს.

პავლოცკი—ქირურგ. ყოველდღე 4—5

იოსელიანისა—ქალ. ავად., ორშაბთ., ოთხშ., პარას., კვირა 11—12 ს.

ბოგოვსკი—შინაგანი, ჰიპნოზი. ყოველ დღე 4—5 საათ.

გორალევიჩი—შინაგან, ყოველ დღე. 11½—12½ ს.

ათენიანცი—ყურ., ყელ., ცხვ. ყოველ დღე 11½—12½ ს.

იაკ. ჩუდნოვსკი—ნერვებ., სულ.-ავ. ელექტრ. ორშ., ოთხშ. და პარასკ. 4—5 ს.

ბალდინა - ნოვიცკაია — ყურ., ყელ., ცხვ. ყოველ დღე. 4—5 საათ.

ვნუკოვი—ქირუგ. ყოველ დღე 2—3. საათ.

ნოვიცკი—ქალ., ბავშ. ყოველ დღე 1—2 საათ.

ჩერნიავსკაია—კბილისა, ყოველ დღე 11—1 საათ.

პივარსკი —კლინიკური ანალიზი. კონსულტაცია, მასაჟი, ყვავილის აცრა, ოპერაცია, ანალიზი, ჰიპნოზი, ძიძებისა და მოსამსახურეთა გასინჯვა შეთანხმებით.

(100—ნ.—19)

ტფილისი, 15 მარტი

ევროპის ყოველ კულტურულ ერს თავისი გადასახლების პოლიტიკა აქვს. დასავლეთ ევროპაში ამ პოლიტიკას საკოლონიო პოლიტიკას ეტყვიან. კოლონიების გაჩენა და საკოლონიო პოლიტიკის წარმოება დასავლეთმა ევროპამ თითქმის ოთხ საუკუნეზე მეტია, რაც დაიწყო. საკოლონიო პოლიტიკას ორი მიზანი აქვს: ზედმეტ მცხოვრებთათვის ახალ სამშობლოს გაჩენა და ახალ ქვეყნების ეკონომიური ექსპლოატაცია. მართალია, ეს ორივე მიზანი ხშირად მჭიდროდ არის ერთმანეთზე გადახლართული, მაგრამ მათ შორის განსხვავებაც არის. ზედ-მეტ მცხოვრებთათვის ახალ სამშობლოს გაჩენა გულისხმობს, რომ იმ ქვეყანაში, საიდანაც გადასახლების ტალღა მომდინარეობს, ეკონომიურ კულტურის განვითარება მცხოვრებთა რაოდენობითს ზრდას უკანა რჩება. პირიქით, ახალ ქვეყნების ეკონომიური ექსპლოატაცია იმას მოწმობს, რომ სწრაფ ეკონომიურ განვითარებისა გამო ქვეყნის შინაურ მრეწველობას თავისი საკუთარი ბაზარი არა ჰყოფნის და ამიტომ ახალ ქვეყნებში სცდილობს ბაზრის გაჩენას. ვიმეორებთ, ეს განსხვავება საკოლონიო პოლიტიკის მიზნებისა გადაჭრით და მკაფიოდ არა სჩანს ნამდვილს ცხოვრებაში, რადგან ჩვეულებრივ ორივე მიზანი ერთად მოქმედობს მეტ-ნაკლებობის პროპორციით, მაგრამ თვით განსხვავებაც კი მაინც უეჭველი ფაქტია. ჩვენს დროში ყველამ კარგად იცის, რომ დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოთა საკოლონიო პოლიტიკა უზომოდ განვითარებულ წარმოების და მრეწველობისთვის ახალ ბაზრების მოპოვებას ნიშნავს. რუსეთში კი საკოლონიო პოლიტიკა ეკონომიურ ჩამორჩენის ნაყოფია და იმისი მიზანი ამიტომ აქ ბაზრების მოპოვება კი არა, ზედმეტ მცხოვრებთა თავიდან მოშორებაა. ესაა მიზეზი, რომ რუსეთის საკოლონიო პოლიტიკას ოფიციალურად გადასახლების მმართველობა ჰქვიან.

როცა საკოლონიო პოლიტიკა გამოწვეულია ეკონომიურ განვითარებით, მაშინ ამ პოლიტიკას ცოტა-ოდენი სარგებლობა იმ ქვეყნებისთვისაც მოაქვს, საითკენაც საკოლონიო ტალღაა მიმართული. ამ შემთხვევაში კოლონიებს მეტროპოლიიდან სხვა და სხვა ახალი სავაჭრო საქონელი მოსდით იაფად, ხოლო რათა კოლონიების აღგილობრივ მცხოვრებთ ამ საქონლის ყიდვა შეეძლოთ, საკოლონიო პოლიტიკის მწარმოებელნი სცდილობენ განავითარონ ადგილობრივი საწარმოო ძალები. მართალია, საკოლონიო პოლიტიკა ამ შემთხვევაშიაც მეტად ბევრ ტკივილს ჰგვრის კოლონიებს, მაგრამ თუ იგი გონივრულად იქმნა ნაწარმოები, ბოლოს მეტროპოლიის და კოლონიის შორის ისეთი ურთიერთობა მყარდება, რომ ორივე მხარე მოგებაში რჩება. ასეთი ნაყოფი მოიტანა, მაგალითად, ინგლისის საკოლონიო პოლიტიკამ ავსტრალიაში.

სულ სხვაა, როცა საკოლონიო პოლიტიკა გამოწვეულია მეტროპოლიაში ეკონომიურ ძალთა განუვითარებლობით და როცა ამ პოლიტიკის საგანს ზედმეტ მცხოვრებთა თავიდან მოშორება შეადგენს. ამ შემთხვევაში ზარალში რჩებიან კოლონიებიც, გადასახლებულნიც და სახელმწიფოც; მოგებით კი მხოლოდ ისინი იგებენ, ვინც დაინტერესებულია ქვეყნის ეკონომიური წარმატება ერთს წერტილზე შეაჩეროს. რასაკვირველია, ოფიციალურად ამ გვარ საკოლონიო პოლიტიკის მიზნად ყოველთვის ნაციონალურ საქმეს აცხადებენ და ნაციონალისტურ ფრაზებით სცდილობენ ბურუსში გაახვიონ გადასახლების ქეშმარიტი ბუნება.

რუსეთში არსებულ პოლიტიკურ პირობებისა გამო ეკონომიური წარმატება კუს ნაბიჯით მიდის წინ. მცხოვრებთა რიცხვი ყოველ წელს თვალსაჩინოდ მატულობს, ახალი საწარმოო ძალები კი არა ვითარდებიან. ამ ნიადაგზე ჩნდება ხალხის სიღარიბე, რომელიც წლითი-წლობით სისტემატიურად იზრდება და ჰქმნის ახალ-ახალ რაზმებს უკმაყოფილო ელემენტებისას. თუ სახელმწიფომ ეს ელემენტები დროზე არ ამოიშორა თავიდან, იგი მყუდროებას ვერ დაამყარებს. სახელმწიფო იძულებულია მშვიდობიანობის დასაცველად დაღარიბებულ ხალხს ცხოვრების საღსარი აღმოუჩინოს სადმე. აი, ამ ნიადაგზე მწიფდება რუსეთში გადასახლების პოლიტიკა. რუსეთის აგრარიებს კარგად ახსოვთ, რა საშინელება შეიძლება დაატრიალოს შიმშილით გამწვავებულმა რუსის გლეხობამ, კარგად ახსოვთ 1906 წლის შემდეგ და ეხლა გულმოდგინედ მეცადინეობენ ამ სახიფათო ელემენტების გასტუმრებისთვის ისეთ ადგილებში, საიდანაც იმათი უკმაყოფილება რუსეთის შიდა გუბერნიებამდე ვერას გზით ვერ მიაღწევს. ამ საქმეში რუსეთის აგრარიები და რუსეთის ბიუროკრატია ერთი მეორეზე მეტად დაინტერესებულნი არიან და ხელი ხელ ჩაკიდებულნი იღწვიან.

გადასახლება რუსეთის შიდა გუბერნიებიდან ციმბირის შორეულ ადგილებისაკენ არის მიმართული. სახელმწიფო აუარებელ ფულს ჰხარჯავს ამ საქმის მოსაწყობად, სასტიკად ავიწროვებს ციმბირის ადგილობრივ მცხოვრებთ გადასახლებულთა უზრუნველსაყოფელად და ყველა ამას „რუსულ საქმის“ გაკეთებას უწოდებს. მართალია, დიდი ნაწილი გადასახლებულებისა ისევ უკან ბრუნდება, რადგან ახალ სამშობლოს ვერ ეგუება. მართალია, ბევრი უკან დაბრუნებასაც ველარ ასწრობს და სხვა და სხვა სნეულებით შეპყრობილი იქვე სტოვებს თავის ძვლებს, მაგრამ აგრარიები და ბიუროკრატები მაინც თავმომწონეთ აცხადებენ, დიდებულ ნაციონალურ საქმეს ვაკეთებთო.

გუშინ დეპეშამ პეტერბურგიდან ამბავი მოიტანა, რომ სათათბირომ გადასახლების სამმართველოს ხარჯთაღრიცხვა განიხილაო. რა თქმა უნდა, ამ განხილვის დროს ერთხელ და ორჯელ არა ყოფილა ნათქვამი, რომ რუსეთიდან ხალხის გადასახლება „დიდებულ რუსულ საქმის“ გაკეთებაოო. რაღა საკვირველია ამის შემდეგ, რომ კავკასიელ რუსს დეპუტატს ტიმოშკინს შური დაჰბადებოდა გულში, ციმბირში აკეთებენ რუსულ საქმეს და კავკასიაში არაო! სრულიად ბუნებრივად მიგვაჩნია, რომ კავკასიელმა „ქეშმარიტმა რუსმა“ წინადადება შეიტანა, გადასახლებისათვის კავკასიაც გამოყენებულ იქმნასო. ბუნებრივად მიგვაჩნია, რადგან გადასახლების პოლიტიკის სარჩული და ნიადაგი რეაქციონერ-ეკონომიურია, გარეგანი სახე კი ნაციონალისტური. ნაციონალისტურ მოსაზრებით კი რუსული კოლონიზაცია კავკასიაში, სადაც თითქმის არც ერთი მტკაველი თავისუფალი მიწა არ მოიპოვება, უფრო საჭიროა, ვიდრე იქ, სადაც ჯერ კიდევ დიდს ხანს არავინ არ შეეცილება რუსებს ადგილების დაპერაში. სათათბიროს უმრავლესობამ რა თქმა უნდა, ტიმოშკინის პატრიოტული წინადადება მოიწონა და, მაშასადამე, ახლო მომავალში შიდა რუსეთიდან ახალ ემიგრანტებს გაიმოგზავნიან.

ჩვენმა მკითხველმა იცის, რომ რუსულ კოლონიზაციის მომხრეა საგლეხო ბანკის ადგილობრივი განყოფილებაც. მაგრამ საგლეხო ბანკს, როგორც საკრედიტო დაწესებულებას, არ შეუძლიან აქტიურად აწარმოვოს გადმოსახლების პოლიტიკა. სულ სხვაა გადმოსახლების სამმართველოს განყოფილება, რომელსაც პირდაპირ ამ საქმეში ენერგიის გამოსაჩენად ეძლევა ხაზინიდან ფული. კავკასიის ნამესტნიკის მეცადინეობით კავკასიაში რუსეთიდან გადმოსახლების საქმე ორი თუ სამი წლის წინად შეჩერებულ იქმნა; ამის და მიუხედავად, გადმოსახლების სამმართველო მაინც განაგრძობდა თავის მოღვაწეობას, ხოლო სახელმწიფო სათათბიროს უკანასკნელ დადგენილების შემდეგ ხომ უფრო თავისუფლად გაშლის იგი ფრთებს.

ჩვენ დარწმუნებულნი ვართ, რომ კავკასიაში სივიწროვისა გამო პრაქტიკულად არავითარი გადმოსახლება არ მოხერხდება, მაგრამ „რუსული საქმის“ მოტრფიალენი სახელმწიფო სათათბიროს დადგენილების შემდეგ ახალ აგენტებს გაიჩენენ, გადმოსახლების სამმართველოს მოხელეების სახით, რომელნიც „ქეშმარიტ რუსების“ მეცადინეობით უიმისოდაც გამწვავებულ ურთიერთობას ადგილობრივ ერთა შორის ამიერიდან უფრო გაამწვავებენ.

პროფესორი ნიკოლოზ მარრი

ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან, რომ პეტერბურგის უნივერსიტეტის პროფესორი ნიკოლოზ მარრი სამეცნიერო აკადემიის წევრად აირჩიეს. ნ. მარრი დღეს თავლსაჩინო მეცნიერად ითვლება. თავის გამოკვლევებით ქართულ და სომხურ ენასა და ისტორიაში მან დიდი სახელი მოიპოვა. ნ. მარრი დაუღალავი მკვლევარი და მუშაკია. წელიწადი არ გავა ისე, რომ მისი ახალი რამ გამოკვლევა, ახალი თხზულება არ გამოვიდეს. მან წარსულის ბევრ საიდუმლოებას მოჰფინა ნათელი, ბევრი რამ ახსნა და გახმარტა.

აკადემიკოსი მარრი დაიბადა ქალაქ ქუთაისში 1864 წელს, მაშასადამე, იგი ამ ჟამად სულ 45 წლის კაცია. მამა მარრისა გადმოსახლებული ინგლისელი იყო (მებაღედ იყო ქუთაისის გუბერნიაში), დედა გურული ქალი. ნიკ. მარრი ქართულად ალაპარაკდა და გუდითა და სულით ნამდვილი ქართველია.

ქუთაისის გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ მარრი შევიდა პეტერბურგის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთ ფაკულტეტზე, რომელიც დამთავრა 1888 წელს, სამი წლის შემდეგ იგი ამავე უნივერსიტეტში პირვატ-დოცენტად მიიწვიეს სომხურ სიტყვიერების კათედრაზე.

კვლევა-ძიებას მარრმა ჯერ ისევ სტუდენტობის დროს მიჰყო ხელი. იკვლევდა მეცნიერულად ქართულ სიტყვიერებას. 1886 წელს „ივერიაში“ მოთავსდა სანტერესო წერილი ამ სათაურით „ბუნება და თვისება ქართულის ენისა.“ ამ წერილში მარრმა პარ-

ფედად ადნიშნა მწერლობაში ის, რომ ქართული ენა სემიურ ჯგუფის მონათესავე ენაა. მას შემდეგ გამოვიდა მრავალი ისეთი ... „ადწერა ოთხ სახარების სპარსულ ... ხელთნაწერისა“, „სპარსულ დიტერატურის გაგდენა ქართულზე“; გამოვიდა რამდენიმე წიგნი სომხურ-ქართულ ფილოლოგიის შესახებ. საუკეთესოა მეოთხე წიგნი „ტექსტები და გამოკვლევანი ქართულ და სომხურ ფილოლოგიისა.“ ამ წიგნში ავტორი დაწვრილებით ეხება შავთელსა და ჩახრუხაძეს. 1906 წელს გამოვიდა მისი წიგნაკი რუსულად „საქართველოს ისტორია“ და მრავალი სხვა.

მეცნიერულ კვლევა-ძიების გარდა ნიკოლოზ მარრი ეფედეთის გაფაცეებით ადევნებს თვალ-ყურს საზოგადოებრივ ცხოვრებასაც. საქართველოს, მის წარსულსა და აწმყოს შესახებ მარრის მრავალი წერილი მოუთავსებია სტატიტო ქალაქის გაზეთებში. იგი ეფედეთის მედიცინად იცავდა ქართველობას. მარრი მონაწილეობას იღებდა იმ თათბირშიაც, რომელიც სინოდთან გაიმართა ავტოკეფალიის შესახებ. მან სიბუოებით აზკარად და ნათლად დაუმტკიცა ყველას, რომ ძველად საქართველოში ავტოკეფალია არსებობდა.

ნიკ. მარრი ჯერ კიდევ ახალგაზრდა კაცია. იმისი დიდი ნიჭი და დაუღალავი მხნეობა თვალშეებია, რომ კვლავაც ბევრ რასმეს შესძენს მეცნიერებას.

ავსტრია და სერბია

კარლ კაუტსკისა

(დასასრული *)

ავსტრია ინდუსტრიალურ ქვეყანად ხდება. ეს, რა თქმა უნდა, იმას არა ჰნიშნავს, „ვითომ იქ აგრარიები აღარ ბატონობდნენ; პირიქით ისინი თანდათან უფრო უკმეხად მეცადინეობენ, შინაური ბაზარი თავიანთ მონოპოლიად გაიხადონ, სწორედ ისე, როგორც გერმანიაში. ავსტრია ჯერ კიდევ იმდენად არის სოფლის მეურნეობის ქვეყანა, რომ დიდძალი სოფლის ნაწარმოები შეუძლიან გაიტანოს გარედ გასასყიდად; განსაკუთრებით ეს გარემოება ჰუნგრეთის პოლიტიკას განსაზღვრავს.

ამის გამო ავსტრო-ჰუნგრეთის აგრარული პოლიტიკა ესწრაფვის, თავისი გეოგრაფიული მდგომარეობა სერბიის შესახებ ისე გამოიყენოს, რომ ამ პაწია ქვეყანას რაც შეიძლება გაუძნელოს ყოველ გვარ საქონლის საქონლის არა მარტო ავსტრიაში **შეტანა**, ავსტრიაზე **გატარებაც კი**; მოსპოს სერბიის კონკურენცია არა მარტო ავსტრიის შინაურ ბაზარზე, არამედ აგრეთვე საქვეყნო ბაზარზეც, სწორედ უკანასკნელ წლებში გამოიწვია ამ მიზეზმა საბაჟო ომები, რომელმაც სერბია კოტრობის მიჯნაზე დააყენა და უილაჯობის გაბედულება აღუძრა, ისეთი გაბედულება, რომელიც არაფრის წინაშე არ ჩერდება, რადგან მას მხოლოდ მოგება შეუძლიან, წასაგები კი მეტი აღარაფერი აქვს. მართლაც, სერბიის ეკონომიურ განვითარებას ყველა გზა მოკრილი აქვს, თუ იგი თავის ეხლანდელს საზღვრებში დარჩა და ავსტრიაში აგრარიების ბატონობას ბოლო არ მოეღო.

საკვირველიც არ არის, რომ ახალი პოლიტიკური ცვლილებანი ბალკანეთის ნახევარ კუნძულზე ყველაზე მეტად სერბებს მოჰხვდათ გულში და ეინიანი ლტოლვა აღუძრათ, რაც უნდა ძვირად დაუჯდეთ, ისარგებლონ ეხლანდელი მდგომარეობით, რომ დაათმობინონ რამე თავიანთ უმწეობის გამოსაბრუნებლად.

რა შეიძლება ასეთ პირობებში დაჰკარგოს სერბიამ, გარდა იმისა, რომ ყოველს ომს აკლება-აწიოკება მოსდევს, რაიცა ამასთან გარდამავალი უბედურებაა უკიდურეს შემთხვევაში ვერსად ვერავითარ დახმარებას ვერა ჰნახავს და მას ავსტრო-ჰუნგრეთი შეიერთებს (ანექსია). სერბიის გლეხობისთვის ეს სრულებით დაღუპვას არ მოასწავებს, პირიქით შესაძლებელია ეს იმის ხსნაც იყოს. იგი ამით მოიპოვებს თავისუფალ ვაჭრობას ავსტრო-ჰუნგრეთთან და თავისუფალ გზას ზღვისაკენ. მართალია, მაშინაც დამოკიდებული იქნება იგი სარკინიგზო პოლიტიკისაგან განსაკუთრებით ჰუნგრეთის მთავრობის მხრივ, რომელიც სამხრეთ სლავიანების ინტერესების მიმართ ყოველგვარ მტრობას იჩენს; მაგრამ ეხლანდელზე უარესი მაინც არაფერი იქნება. პირიქით, ავსტრიის სამხრეთის სლავიანები სერბების შემატებით უფრო ძლიერნი შეიქმნებიან ჰუნგრეთის აგრარიების წინააღმდეგ.

ამგვარად, სერბიის გლეხს, თუნდაც ავსტრიამ სერბია შეიერთოს, მაინც ისეთ არაფრის დაკარგვა არ მოელის, რომ იგი ეხლა ომს უფრთხოდეს. ავსტრიელ აგრარიების მახინაციებმა კი სერბიის გლეხობას ისეთი მძულვარება აღუძრეს ავსტრიისადმი, რომ იგი ხალვათის გულით მისდევს სერბიის იმ ელემენტებს, რომელთათვისაც სერბიის ეხლანდელი მდგომარეობა პირდაპირ აუტანელია; თუ ანექსია მოხდა, მაშინ ეს ელემენტები ბევრს რამეს ან ყველაფერს დაჰკარგავენ, ეხლა კი კი თავის უიმედო მდგომარეობიდან ვერავითარ გამოსასვლელ გზას ვერა ჰხედავენ იმის მეტს, რომ საქვეყნო ომი გამოიწვიონ. ეს ელემენტები არიან ყოვლის უწინარეს დინასტია და ინტელიგენცია.

ავსტრიისთვის სულ უბრალო საქმეა, ომის ხიფათს ბოლო მოუღოს. საკმაოა ცოტა რამ დაუთმოს ავსტრიამ სერბიას სახეირო სავაჭრო ხელშეკრულების დადებით და სავაჭრო საქონლის გატანის პოლიტიკა უზრუნველ ჰყოს გარანტიებით—და სერბიის ხალხი დაწყნარდება, ხოლო ომის მოსურნე პარტია მშრალზე დარჩება.

ასეთი პოლიტიკა ყოველმხრივ შეგუებული იქნებოდა ავსტრიის ინდუსტრიის და პროლეტარიატის ინტერესებთან; ეს პოლიტიკა ომის მოლოდინსაც გააქარწყლებდა, სამხედრო მზადების ხარჯისაგანაც იხსნიდა მას და, გარდა ამისა, სანოვაგესაც გააიაფებდა. მაგრამ სწორედ ამიტომ არ არის საფიქრებელი, რომ ეს პოლიტიკა იქმნას მიღებული. აგრარიები თავიან მხურვალედ მოსიყვარულე „სამშობლოსთვის“ ადამიანთა სიცოცხლესა დაკეთილ დღეობას უფრო გაიმეტებენ, ვიდრე გაიაფებულს პურს და ხორცს თავიანთ თანამემამულე პროლეტარებისთვის!

კონფლიქტის მშვიდობიანურად დაბოლოვების იმედი ამგვარად ფრიად სუსტია.

ხოლო ეს კონფლიქტი რომ ადგილობრივი არ არის და საქვეყნო ომიანობის ანთებით იმუქრება, ამისი ბრალი, რა თქმა უნდა, მარტო აგრარიებს არ დაედებათ. ეს იმ **იმპერიალიზმის** ნაყოფია, რომელიც ყველა თანამედროვე დიდ სახელმწიფოს საერთო კაპიტალის პოლიტიკაა და რომელიც ისეთ მწვავე წინააღმდეგობას აჩენს სახელმწიფოთა შორის, რომ უკიდურესი, განუწყვეტელი დარაჯად ყოფნა და გონიერებაა საჭირო მშვიდობიანობის დასაცველად და იმ განსაცდელთაგან თავის დასაღწევად, რომელიც მუდამ ჟამს ამართულია მშვიდობიანობის გარშემო.

ევროპის ერთს რომელსამე კუთხეში ომის გაჩაღება, მეტიც—ერთი წინდაუხედავი სიტყვა და მშვიდობიანობის გემი დაიშლება, საქვეყნო ომი იფეთქებს.

მით უფრო მართებს პროლეტარიატს ყველა ქვეყნებისას, ფრთხილად იყოს და არავის მოატყუებინოს თავი ექსპლოატატორთა და მჩაგვრელთა იმ პოლიტიკის ზურგის გასამაგრებლად, რომელსაც უკიდურეს შემთხვევაში ხალხთა სიკვდილი მოსდევს.

სახელმწიფო სათათბირო

(პეტერბ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

ვაჭრობის სამინისტროს ხარჯთაღრიცხვა.

13 მარტის სხდომაზე, ხარჯთაღრიცხვის განხილვამდე, 37 წევრმა წინადადება შეიტანა: გვაცნობოს მთავრობამ, რა ზარალი მოუტანა რუსეთს წყალ-დიდობამ და რა ზომები მიიღო მთავრობამ დაზარალებულთა დასახმარებლადაო. სათათბიროს ეს წინადადება გამომკვებ საქმის კომისიას გადასცა. შემდეგ შეუდგნენ ვაჭრობის მინისტრის ხარჯთაღრიცხვის განხილვას.

გეგეჭკორიმ ცხარე სიტყვა წარმოსთქვა რუსეთის მთავრობის სავაჭრო პოლიტიკაზე. რუსეთიო, ფინანსთა და ვაჭრობის მინისტრების წყალობით განსაცდელში ჩავარდა. მთავრობა სხვა და სხვა საშუალებით გლეხების ხარჯით მხარს უჭერდა და უჭერს თავად-აზნაურობის პოლიტიკურ და ეკონომიურ მდგომარეობას. ამის წყალობით გლეხობა მიწასთან გაასწორეს და შინაურ ბაზარს ბოლო მოუღეს, ამ ვითარებას ხელი შეუწყო 9 ნოემბრის კანონმაც. მთავრობამ არც მრეწველები დასტოვა დაუხმარებლად. სადამოუნო ბაჟი მათის ჯიბის გასასქელებელია. მრეწველებმა რეაქციონულ მთავრობის დახმარებით მუხრუჭი მოუჭირეს, როგორც მომხმარებლებს ისე მუშებს, გაანადგურეს პროფესიონალური კავშირები, გააბატონეს მუშებს დათხოვნა, ლოკაუტები, შტრეიკბეხერობა, დაპყრობა-დაპატიმრება. მოუმატეს სამუშაო საათებს, დაუკლეს ქირას. აი რა შედეგი მოჰყვა მთავრობის საკაჭრო პოლიტიკას. იგი მარტო მრეწველთა ინტერესებისთვის ზრუნავს და ყურადღებას არ აქცევს მომხმარებლებს და მუშებს. სახელმწიფოს ასაღორძინებლად საჭიროა ეკონომიურ და პოლიტიკურ წყობილების ძირითადი რეფორმა დემოკრატიულ ნიადაგზე. მუშებს უნდა მიცეთ უფლება პოლიტიკურ და პროფესიონალურ ორგანიზაციების შექმნისა, უნდა დაწესდეს რვა საათის სამუშაო დღე, კანონით დაცულ იქნას ბავშვისა და ქალის მუშაობა და სხვა. ვიდრე მართვა-გამგეობის საოთავეში დღევანდელი მთავრობა სდგას, ნაადრევია ყველა ამაზე ფიქრი. ამიტომ მთავრობამ უნდა თავი გაანებოს რუსეთს ან არა და თითონ რუსეთმა უნდა განდევნოს იგი (ტაში მარცხნივ).

ვაჭრობის მინისტრმა დიდხანს ილაპარაკა. მან სხვათა შორის სთქვა: ჩვენში მიწათ-მოქმედება და ვაჭრობა-მრეწველობა ერთმანეთის მეტოქენი არ არიან როგორც ამას ევროპის სახელმწიფოებში ვხედავთ, ამიტომ ჩვენი მთავრობა ერთნაირად სცდილობს ორივე ამ დარგის განვითარებასაო. შემდეგ მინისტრმა დახატა სამინისტროს მომავალი პროგრამა. პირველი ჩვენი საქმე მუშათა საკითხის გადაწყვეტა იქნება. უნდა გაუმჯობესდეს ეკონომიური, ჰიგიენური და კულტურული პირობანი მუშებისა. ყველა ეს თან და თან უნდა გაკეთდეს. ორი კანონ-პროექტი მთავრობამ ასე შეიმუშავა, ერთი შეეხება მუშების საექიმო დახმარებას, მეორე—დაზღვევას დაშავებისა და ავადმყოფობის დროს. ამას სხვა კანონ-პროექტები მოჰყვება. უნდა მოეწყოს დაზღვევა შრომის დაკარგვისა და მოხუცებლობის დროისთვისაც შესაფერი ზომები უნდა იქნას აგრეთვე მიღებული სამუშაო დროს განსაზღვრისთვის და ბინების გაუმჯობესებისთვის; უნდა შეიცვალოს მუშის დაქირავებისა და დათხოვნის წესები და სხვა. მთავრობა მხარს დაუჭერს კოოპერაციულ საქმეს მუშებს შორის, თუ-კი ასეთმა საქმემ თავი იჩინა. მთავრობა მეცადინეობს საკომერციო, სამრეწველო და სახელოსნო სწავლა-განათლების გასაფართოებლად. ... ზე დიდ ფულსაც ხარჯავს მთავრობა. მინისტრმა ... ეკონომიურ ... თის მრეწველობის დაცვა სხვა სახელმწიფოების მრეწველობის კონკურენციისაგან. ამიტომ ჩვენ განვაგრძობთ მრეწველობის მფარველობის პოლიტიკასაო.

პროტოპოპოვმა ოქტომბრისტების სახელით განაცხადა, რომ ჩვენი ფრაქცია სრული კმაყოფილია ყველა იმით, რაც ვაჭრობის მინისტრმა აქ განაცხადაო. ოქტომბრისტების ორატორმა საჭიროდა სცნო მხოლოდ, სამინისტრო ეცადოს ვაჭარ-მრეწველთა კლასის შეერთებას, რომ იგი უფრო ძლიერი იყოს.

კადეტმა ფინგარევმა მოიწონა პროგრამა ვაჭრობის მინისტრისა, მაგრამ სთქვა, რომ დღევანდელ ვითარებაში იგი ვერ შესძლებს ამ პროგრამის განხორციელებასაო.

ილაპარაკეს სხვა ორატორებმაც. დეპეშას დანარჩენ ორატორების ნალაპარაკევი ჯერ არ გადმოუცია.

დეპეშები

(პეტერბ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

14 მარტი

ბალკანეთი.

ბელგრადი. სერბიის მემკვიდრის წერილის (მინისტრ-პრეზიდენტთან) შინაარსი ასეთია: „აღელვებული ვარ ზოგიერთ წრეების უსამართლო და უსაფუძვლო ცილისწამებით, ვითომ კამერდინერის სიკვდილი ჩემი ბრალი იყოს. ჩემი პატიოსნება და სახელი აქამდის უმწიკვლო იყო, ეხლა კი, როდესაც ჩემ სახელს ჩირქი მოსცხეს, მაქვს პატივი შემდეგი გაუწყოთ: სინიდისი და მოვალეობა მავალებს, რომ სამშობლოს ინტერესებისთვის უარი ვთქვა ი უფლებებზე, რომელიც კონსტიტუციით მაქვს მონიჭებული. ჩემი ეს გადაწყვეტილება შეურყეველია. ამიტომ გთხოვთ, მიიღოთ საჭირო ზომები, რომ ეს გადაწყვეტილება უმაღლესად დამტკიცდეს. თუმცა უარს ვამბობ კონსტიტუციისაგან მონიჭებულ უფლებებზე, მაგრამ შემდეგშიაც მზადა ვარ ჩემი სიცოცხლე, როგორც სერბმა და ჯარისკაცმა, მეფეს და სამშობლოს შევწირო“.

ვენა. „კორესპონდენტ ბიუროს“ ბელგრადიდან ატყობინებენ: მეფის

ამირანი

პოემა

(ვუძღვნი სიტყვა-კაზმულ მწერლობის საზოგადოებას)

დე, ზეგზამ მეხი თავს დამატეხოს,
შავმა გრიგალმა მიწით ამგავოს,—
ქედს არ მოგ[illegible] . . . . . .
. . . . . არა ვარ მონა“!..

ესხილი.

უსამართლეს ძლიერებას
მონურად ქედს არ უხრიდა!..

ბ ა ბ ა კ ი.

ქება პირველი.

მთისა მწვერვალზე იდგა ამირან,
შავსა უფსკრულში ჰყეფდა მდინარე;
ცას მოკამკამეს, მინაზებულსა
ელხინებოდა ძირს არე-მარე.

მთის ვარდს გულ-მკერდი გარდაეშალა,
იქვე ბუჩქებში ია ჰყვაოდა;
და შეყვარებულს, სურნელის მფრქვეველს
გვერდით ანკარა ჩამოურბოდა.

ტყეს ფრთასა სცემდა გრილი ნიავი,
ფოთოლთ შრიალი აკრთობდა ბულბულს;
და აგზნებული ხმებსა უწყობდა
კლდით ჩამონაკად ჩაქუხის*) დუდუნს.

ზეცის მთათა რიგი ზეცას სწვდებოდა,
თავს გაცრეცილი ნისლი დაჰქროდა
და იგი ნისლი მზის ცხოველ სხივზე
ათასნაირად იფერებოდა.

მწვანე ფერდობზე შავი მერანი
ხანა ჭიხვინებს, ხან ბალახსა სძოვს;
მას ბანსა აძლევს ტყე შებურვილი,
მინაბულს ფრინველს ბუჩქებში აკრთობს!

იგი ამირანს მარად ერთგულებს,
დაუღალავად დაჰქრის, დაფრინავს;
გზა გაუვალი ვერ შეაშინებს,
წყალსა გააპობს ქარსა გაჰკვეთავს.

ედემის მსგავსა, ტურფა მიდამოს
ოცნებით დაჰქრის, ეალერსება;
თვის აღდგენილსა უცქერის მამულს
და სიხარულით გული ევსება.

ხარობს ბუნება, ყვავის მთა ბარი,
ფრინველნი გმირსა სალამს უძღვნიან;
მინდვრის მცენარე, ტყე და მდინარე
ქებას შეასხმენ, ემადლებიან!

*) ჩაქუხი—ჩანჩქერი, კლდიდან დაქანცული წყალი.

მინდვრის მცენარენი:

წყეული გვიმრა**)
სულს გვიხუთავდა;
სხივსა ახშობდა,
უღვთოდ გვჩაგრავდა.
და შენ მოჰგლიჯე
ურგი მცენარე;
ადრე დამჭკნარი
კვლავ გაგვახარე.
სურნელს დავაკმევთ
შენს სადიდებლად;
შენ მოგვეგლინე
უმწეთა მხსნელად!

ტყე:

მტერი გვჩეხავდა
გააფთრებული;
მოსპო მშვენება
ცით გადმოსული.
აღარ დაგვინდო,
არ შეგვიბრალა;
ჩვენზედ იხმარა
სასტიკი ძალა!

მოპრილი ტოტი მრავალს იხეთქავს,
მწვანე ფოთლებით კვლავ ვიმოსებით;
მარად ჩვენს მხსნელსა მივუძღვნით სალამს,
შენ ერთს შეგამკობთ საამო ხმებით!

ფრინველნი:

ქორი, მიმინო, მეფე-არწივი
მშვიდთა ფრინველთა ველარა გვმტრობენ;
აწ დაკოდილნი შავსა უფსკრულში
ტანჯვით სულს ჰლევენ, მწარედ ჰგოდებენ.

პირუტყვნი:

არავის ვერჩით,
არცა გვერჩიან;
თხა მგელთანა სძოვს
და მგელი თხასთან.

წყალი:

მწარე ბრძოლაში
ჟამი მიჰქროდა;
სალს კლდეს და გრიგალს
ტალღა ებრძოდა.

) მხამიანი მცენარეა და ის თვისება აქვს. **რომ სადაც კი ამოვა, სხვებს დახჩაგრავს.

ჩ[illegible] გრიგალი,
მ[illegible]ნდა არე;
აღარცა შფოთავს
ზვირთი მქუხარე.

დღეს კლდე ჩემს გულში თავს ილამაზებს,
თვის შავსა აჩრდილს ეალერსება;
გრილი ნიავი მაღალის მთისა,
ვერცხლის ფერ ჭავლსა*) ესაუბრება.

დედამიწა:

აყვავდა მდელო,
დამშვენდა ბარი;
შესწყდა ადამის
კვნესა საზარი.
მოდი, ეთერო,
უძღვენ სალამი!
სულს აღარ სტანჯავს
სევდა-ვარამი.
ვაშა, ვინც მოსპო
ძალმომრეობა;
და დაამყარა
ხალხთა მშვიდობა!

ე რ ი:

ჩვენმა მხსნელმა,
უძლეველმა
აღგვადგინა;
და დიადი
განთიადი
მოგვივლინა!
სიხარული,
სიყვარული
სულს შთაგვბერა;
დაჩაგრული
სევდით გული
ააძგერა.
ვაშა, ჩვენს მხსნელს,
სულით ნათელს,
მძლეთა მძლესა!
ერს საყვარელს
ცად ამაღლებს
ებრძვის მტერსა!

*) ჭავლი წყლის ზედა-პირის წყარი მიქრაობა ანუ ციმციმი.

აჩრდილი.

სამშობლო კუთხეს მტერნი უკრთიან,
მასთან ბრძოლასა ველარ ჰპედავენ;
ჟანგი სჭამს მახვილს ბასრსა, ფხიანსა,
ველარც მთა-გორებს ფეხით სთელავენ.

მამულს სდარაჯობს ამირან გმირი,
მიწის მტვრად აქცევს, უკმეხთა რისხაკს;
ქვრივს ანუგეშებს, დაცემულს აღდგენს
და თვის კალთის ქვეშ ობოლს იფარავს.

როგორ იქმნება მის სამშობლოში
ერს დაურღვიოს ვინმემ სიმშვიდე?
თვით მინდორ-ველად ურგებ მკენარეს
ჭგლეჯს და ცეცხლს აძლევს კიდითი-კიდე!
ბოროტსა სდევნის, კეთილს გზასუკვლევს,
დაუღალავად ებრძვის წყვდიადსა;
შესტრფის ნათელ დღეს, ცხოველ მზიანსა,
შესტრფის ცისკარსა და განთიადსა.

* * *

ხმებს ამირანი
ყურს უგდებდა კუნძს მიყრდნიბილი
და, ფიქრში წასულს,
შემოესმა გალობა ტკბილი.
ზე აიხედა.
ძლივსღა სჭვრეტდა ცასა ნათელსა:
ანგელოზთ გუნდი
თავს დაჰქროდა ყოვლად შემძლესა!
შესდგა ნიავი,
მინაბა ლაღად მფრინავი;
დადუმდა არე,
აღარ ჰყეფდა ხევში მდინარე.
და შემოესმა
ხმა ღვთისა მგრგვინავ-მქუხარე:

— „თავს ღმერთადა ჰგრძნობ, განგების
„სიამით ისმენ ქებათა-ქებას; | მონავ,
„გაჰკადნიერდი და შენს მბრძანებელს
„ქედს აღარ უხრი, არ მისდევ მცნებას!
„თუ დაამყარე ქყვეყნად სამოთხე
„და ძე ადამის ხარობს, ნავარდობს,—
„ეგ ყოველივე წუთიერია:
„ჟამი კაცთა ქმნილს ადრე დაამხობს!
„ხალხს დაუკარგე სარწმუნოება,
„დიად სამყაროს შემქმნელი დაჰგმეს;
„მე ერთს მემონეთ! სულგრძელობაში
„ჰპოვებთ ტარჯულნი სულის სიამეს!“

—„დასაბამიდან შემოგცქეროდით,
„შიშით ველოდით შენს ბრძანებასა;
„არ შეისმინე ხალხის ღაღადი,
„ყურს არ უგდებდი ჩვენს გოდებასა!
„ადამიანის უვიც გონებას
„თავზარსა სცემდი, იმორჩილებდი;
„და გაბრუებულს, ხელფეხ დაბორკილს
„ნისლით და ღრუბლით მზეს უბნელებდი!
„ჟამი მიჰქროდა და კაცთ ნათესავს
„სევდა-ნაღველი სულს უხუთავდა;
„შენგან გაჩენილ ბოროტ შვილთაგან
„უძლური ერი თრთოდა, ჰკუთავდა!
„აბა რა მოეც სოფელ-სამყაროს,
„რა მოუვლინე შენს სადიდებლად?
„მხოლოდ ბოროტსა ანავარდებდი,
„ჩვენ დასამხობად და სატანჯველად!
„ადამიანი არის თვით ღმერთი,
„ცათა და ქვეყნის სრული მფლობელი;
„გრძნობა მაღალი, თავისუფალი
„დიად ბუნების მარად მყრობელი.
„ხალხთა კერპები უნდა დაამსხვრეს,
„ქარმან აღგავოს ფერფლად ქცეული;
„ყველაფერს შევძლებთ, თვით გზას გავიკვლევთ,
„ქედს აღარ გიხრის ძლიერი სული!

* * *

გაჰქრა ჩვენება. სდუმდა ამირან.
დაბლა დაეშვა ჩაფიქრებული;
მარდად მოახტა შავსა მერანსა,
გადაიარა ტყე დაბურული.
მიჰქრის, მიფრინავს დაუღალავად,
თან მიიმღერის ტკბილად მხედარი;
იგი სიმღერა მსმენელს ამხნევებს
იყოს მამაცი, თუნდა საპყარი!
„შენი ვარ, შენთვის ეშობილვარ
„ჩემო სამშობლო მხარეო;
„ველარას გავნებს ბოროტი:
„აყვავდი, გაიხარეო.
„კმარა, რაც ძლიერ ტანჯვათგან
„ბედკრულმან ცრემლი ჰღვარეო;
„დღეს შენთვის ჰნათობს ვარსკვ- | ლავი
„და მოკაშკაშე მთვარეო.
„არსება ჩვენი გრძელია,
„გულს სევდა გადიყარეო;
„სამოთხის კარი გაგეხსნა:
„აყვავდი, გაიხარეო!“

(დასასრული იქნება)

ორე შვილმა ალექსანდრემ გადაწყვეტილი უარი განაცხადა, ტახტის მემკვიდრედ ვერ ვიქნებიო.

ბელგრადი. მინისტრთა საბჭომ გადაწყვიტა მემკვიდრის განცხადება ბოლოო გადაწყვეტილებისთვის მეფეს გადასცეს. 13 მარტს გამოაქვეყნებენ კამერდინერ კოლაკოვიჩის ოფიციალური განცხადებას და ექიმების განაჩენს. განაჩენიდან სჩანს, რომ მემკვიდრე უბრალოა კოლაკოვიჩის სიკვდილში.

ლონდონი. რეიტერის სააგენტოს ინფორმაციით, დიპლომატიური წრეები ბალკანეთის კრიზისს ჯერ კიდევ სერიოზულად არ სთვლიან. სცდილობენ, რომ ინგლისის წინადადება და ავსტრიის პოლიტიკა როგორმე შეათანხმონ.

ამავე სააგენტოს ცნობით ტყუილი ყოფილა ის ხმები, ვითომ სახელმწიფოებს გადაეწყვიტოთ ბოსნია-ჰერცოგოვინას შეერთების დადასტურება და ამის შესახებ უკვე ბოლაპარაკება გაემართოთ. ინგლისის მთავრობა იმ აზრისაა, რომ ბოსნია-ჰერცოგოვინას შეერთების დადასტურება მხოლოდ სახელმწიფოების კონფერენციის შემდეგ შეიძლებაო

ბელგრადი. როგორც ოფიციალურ განცხადებიდანა სჩანს, მემკვიდრის კამერდინერი კოლაკოვიჩი უბედურ შემთხვევის მსხვერპლად გამხდარა. ამიტომ გამოძიებაც აღარ მოხდება.

ბუდაპეშტი. აქაურ „კორესპონდენტ-ბიუროს“ ვენიდან სწერენ: ჯერ კიდევ ცუდ მდგომარეობაშია სახელმწიფოების საერთო მოლაპარაკება სერბიის შესახებ. იმედია, რომ სახელმწიფოები ბოლოს ავსტრო-ჰუნგრეთის პოლიტიკას დაადგებიან.

სპარსეთი

ლონდონი. რეიტერის სააგენტოს თეირანიდან ატყობინებენ: ქალაქის სასახლეში გაიმართა თათბირი, რომელსაც უნდა განეხილა სპარსეთის ეხლანდელი მდგომარეობა. მოწვეული რევოლიუციონერები არ მოვიდნენ. თათბირს დაესწრნენ კაჯარას დინასტიის რამდენიმე პრინცი, ვაჭრები, სამღვდელოების ის წარმომადგენელნი, რომელნიც შაჰის მხარეს არიან და გარეშე საქმეთა მინისტრი. ამ მინისტრს უნდა წარმოეთქვა სიტყვა და კონსტიტუციის საჭიროება უნდა ეღიარებინა, მაგრამ აღარ წარმოსთქვა. თათბირმა უშედეგოდ ჩაიარა.

რეიტერის სააგენტოს წარმომადგენელმა დაათვალიერა შაჰ-აბდულ-აზიმის თავშესაფარი, სადაც ნახა ოთხი მოკლულის გვამი. მოკლულები სულ ერთიანად არიან დახვრეტილნი. მკვლელები ჯერეც ვერ აღმოუჩენიათ.

ლონდონი. რეიტერის სააგენტოს თეირანიდან ატყობინებენ: შირაზი, გამალანი ჯასკი რევოლიუციონერებს მიემხრნენ. ჯასკის დამოუნადებელ დეს.

სტამბოლი. „ტიურკის“ სწერენ: ალბანელთა მეთაურის აზის-აჩაკის წინააღმდეგ გაგზავნილმა ორმა ბატალიონმა უკან დაიხია. დიბრის მახლობლად ოსმალეთის ჯარი უნაყოფოდ შეეცადა აზისის სიმაგრეების აღებას, ჯარმა მოკლულებითა და დაჭრილებით უკან დაიხია.

საზღვარ-გარედ.

ქაირი. იმის გამო, რომ არაბეულმა პრესამ მეტად მკაცრად დაიწყო წერა, მინისტრების საბჭომ დაადგინა, რომ ხმარებაში შემოვიდეს 1881 წლის კანონი პრესის შესახებ, რომელიც ფაქტიურად ადარ მოქმედებდა 1894 წლიდან. შინაგან საქმეთა სამინისტრომ მაინც განკარგულება მოახდინა, რომ სასტიკი დონისძიება გაზეთების წინააღმდეგ, თუ საჭირო იქნება, მიიღონ ხოდმე მხოლოდ საზოგადო სასამართლოს დადგენილებით, ხოლო ადმინისტრატიულ დონისძიების მიღება შეიძლება მხოლოდ მინისტრთა საბჭოს ნებართვითო.

რომი. დეპუტატთა პალატის ვიცეპრეზიდენტებად აირჩიეს კაპოლი, ფინოკიარო, პრინიბ, გვიჩიარდინი და სოციალისტი კოსტა.

ბერლინი. გერმანიის რეიხსტაგის პარტიების — კონსერვატორების, ნაციონალ-ლიბერალებისა და ლიბერალების ბლოკი (კავშირი) დაირღვა. იმპერიის კანცლერმა სალაბარაკოდ მიიწვია ბლოკის პარტიების შეთაურები.

პარიზი. დეპუტატთა პალატამ მიიღო დეკანოზის წინადადება სამართლიანობა კომისიის დანიშვნის შესახებ ფლოტის მდგომარეობის გამოსაძიებლად.

პარიზი. ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეთა კავშირის კომიტეტმა გადაწყვიტა მოწოდება, რომელშიაც აცხადებს, რომ რადგან მინისტრთა საბჭოს თავის ინგარიშში ემუქრება მოსამსახურეებსაო, ამიტომ კავშირი უნდა გაანადგურო. კომიტეტი იწვევს მოსამსახურეებს, შეიკრიბენით მდგომარეობის შესახებ მოსაფიქრებლადაო.

რუსეთი

ვოლოგდა. მოსკოვის სამოსამართლო პალატის სესიამ გაარჩია საქმე ვოლოგდის ქალაქის გამგეობის წევრთა და ხმოსანთა, რომელთაც ჰბრალდებოდათ 1905 წელს ოქტომბერში ქალაქის მილიციის დაარსება. პალატამ დაადგინა: სამ კაცს საყვედური გამოეცხადოს, ერთსაც შენიშვნა. ორი გაამართლა.

პეტერბურგი. „კანონთა კრებულში“ დაბეჭდილია უმაღლესი ბრძანება სენატისადმი კოპენჰაგენში შეკრულ დეკლარაციის პირი. ამ დეკლარაციით რუსეთის და დანია შეთანხმდნენ და გასცეს ის პირნი, რომელნიც ასაფეთქებელ ნივთიერების წყალობით დანაშაულობას ჩაიდენენ.

პეტერბურგი. 500 მანეთით დააჯარიმეს გაზ. „სოვრემენნოე სლოვოს“ რედაქტორი პროლეტოვი „მოსკოვის არაკების“ დასტამბის გამო.

დღე-ღამის განმავლობაში პეტერბურგში ხოლერით ავად გახდა სამი კაცი. არავინ გარდაცვლილა.

ომის მოლოდინში

ომი აუცილებელია.

ავსტრიის უმაღლეს სამხედრო და სასახლის წრეებში ომი აუცილებლად მიიჩნიათ, მორიგების იმედი მთლად დაეკარგათ. სამხედრო მოქმედების დაწყება გადადვეს მხოლოდ ომის გამო, რომ ეხლა, გაზაფხულის პირზე, ატალახებულ გზებზე არტილერიას მოძრაობა გაუჭირდება, ომამდე დარჩენილ დროს ავსტრიის მთავრობა მოანდომებს საჭირო მოსამზადებელ დიპლომატიურ მოლაპარაკებას.

პარიზში დარწმუნებულნი არიან, რომ ომი ავსტრიას და სერბიას შორის აუცილებელია. ბირჟას თავზარი დაეცა. ყველა ფასიანი ქაღალდის ფასი დაეცა.

გერმანელი დიპლომატები მთელ იმის ბრალს, რომ სახელმწიფოების დიპლომატიურმა შუამავლობამ უნაყოფოდ ჩაიარა, რუსეთს ახვევენ თავზე. რუსეთის გარეშე საქმეთა მინისტრი იზვოლსკი ორკოფად, ორპირად მოქმედებდაო.

ავსტრიის სამხარი მზადება.

ავსტრიის პარლამენტმა გადასწყვიტა, მთავრობას განუსაზღვრელი კრედიტი გაუხსნათ სამხარ ხარჯებისათვისო.

ვენის დიდ საკრებულო ტაძარში უკვე პარაკლისი გადაიხადეს, რომ ღმერთმა გამარჯვება მიანიჭოს ავსტრიის ჯარსაო.

ავსტრიის მთავრობამ დეპეშით განკარგულება მოახდინა, რომ მდინარე დუნაის ახლო-მახლო რაც ხორბალი და თივა იქნება, სულ ძალით შეისყიდეთ პატრონებისგან ღირებულ ფასადო.

ავსტრიის ესკადრამ ბძანება მიიღო გასალაშქრებლად მოემზადოს.

ბოსნია-ჰერცოგოვინაში ყოველ დღე მიდის ავსტრის ახალ-ახალი ჯარი. მალე კიდევ 40 ათასი ჯარის კაცი უნდა მივიდეს იქა.

ჩეხიაში გაძლიერებული მობილიზაციაა. იქაურ ჯარს ჰგზავნიან გალიციაში, რუსეთის საზღვარზე.

გერმანიის მობილიზაციის პლანი.

ფრანგულმა გაზ. „პტი პარიზიან“-მა ცნობა მიიღო, რომ გერმანიის სამხედრო შტაბმა დაწვრილებით შეადგინა სრული მობილიზაციის პლანი იმ შემთხვევისთვის, თუ ვინიცობაა რუსეთი ავსტრიას წინააღუდგება და სერბიას დაუჭერს მხარსაო, რადგან ამ შემთხვევაში გერმანია 1879 წლის საკავშირო ხელშეკრულობის ძალით მოვალეა დახმარება გაუწიოს ავსტრიას. ამ ცნობამ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ფრანგებზე.

თათბირი ცარსკოე სელოში.

გერმანული გაზ. „ბერლინერ ტაგებლატ“-ი იუწყება, რომ რუსეთის მინისტრების საბჭომ თათბირი მოიხდინა და დადგინა, რომ რუსეთი არ ჩაერევა ომშიო.

როგორი პასუხი დააკმაყოფილებს ავსტრიას.

„რეჩ“-ს დეპეშით ატყობინებენ ვნიდან: „ავსტრია არ დაკმაყოფილდება, თუ სერბია ხელახლად ყველა დიდ სახელმწიფოს ჩააბარებს თავის პასუხს. ავსტრიის დიპლომატები თხოულობენ, რომ სერბიამ პირდაპირ ავსტრიას ჩააბაროს თავისი პასუხი.

ამას გარდა, თუ სერბია განაცხადებს, რომ იგი დიდ სახელმწიფოთა ძალდატანებით აიყრის იარაღს, არც ეს პასუხი დააკმაყოფილებს ავსტრიას რადგან ასეთი პასუხი იმის მომასწავებელი იქნება, რომ სერბიამ მხოლოდ მარჯვე დროამდე გადასდვა თავის განზრახვის ასრულებაო. ერთის სიტყვით თუ სერბია პირდაპირ, სწორედ და გაუკიბავად არ უპასუხებს ავსტრიას მაშინ, როგორც ავსტრიელი დიპლომატები აცხადებენ, ავსტრია დაუყონებლივ იარაღს სტაცებს ხელს“.

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ **შუამდგომლობის არ შეწყნარება.** როგორც ვწერდით, ტფ. სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობამ შუამდგომლობა აღსძრა, ნება მიეცეს სახალხო უნივერსიტეტმა ადგილობრივ ენებზედაც იდღესასწაულოს გოგოლის იუბილეი. ეს შუამდგომლობა მთავრობამ არ შეიწყნარა.

✦ **კრება.** დღეს დაიწყება ტფილისში რუსეთის წყლის მილის საქმის მოღვაწეთა სრულიად რუსეთის მეცხრე კრება. რუსეთის სხვა და სხვა კუთხიდან ამ კრებისთვის ბევრნი ჩამოვიდნენ. კრება საარტისტო საზოგადოების დარბაზში გაიხსნება. ბიურომ ბილეთები უკვე დაუგზავნა კრებაზე დასასწრებლად პრესის წარმომადგენლებს და სხვა დაწესებულებათ. კრებაზე უბილეთოდ არავის შეუშვებენ.

✦ **აბრეშუმის თესლი.** დადგა აბრეშუმის თესლის გასაღების დრო და ჩარჩები ფეხზე დადგნენ. ბევრნი ჩამოვიდნენ ტფილისში და ყიდულობენ უვარგისს თესლს. საჭიროა მეაბრეშუმენი არ დაჰხარბდნენ კარზე მიტანილ თესლს და სიფრთხილით მოექცნენ ჩარჩების საქონელს. ამას წინად მეაბრეშუმე გლეხებს ქუთაისის გუბერნატორისთვის უთხოვნიათ, აეკრძალოთ სოფლად მოსიარულე წვრილ ვაჭრებს შეუმოწმებელ აბრეშუმის თესლის გაყიდვა. შეკითხვის პასუხად მიწათ-მოქმედების სამმართველოს კავკასიის რწმუნებულმა აცნობა ქუთაისის გუბერნატორს, რომ თუმცა კანონით ვაჭრებს აკრძალული არა აქვთ შეუმოწმებელ თესლის გაყიდვა, მაგრამ ყურადღება მაინც მიაქციეთ, რომ ხალხი არ მოტყუვდესო.

✦ **ქალაქის თავის დაბრუნება.** ტფ. ქალაქის თავი თავ. ვ. ნ. ჩერქეზიშვილი 13 მარტს დაბრუნდა პეტერბურგიდან და შეუდგა თანამდებობის აღსრულებას. ქალაქის თავი მოგზაურობის ამბავს საბჭოს ახლო მომავალში გაცნობს.

✦ **ქალაქის თავის მოადგილე.** ტფ. ქალაქის გამგეობის წევრი ალ. ი. ხატისოვი ნამესტნიკმა დაამტკიცა ქალაქის თავის მოადგილის თანამდებობაზე.

✦ **ი. ნაკაშიძის ლექცია.** დღ ეს 12 საათზე, პუშკინის აუდიტორიაში (კავკ. სამკურნალო საზოგადოება, ალექსანდრეს ბაღი) ილია ნაკაშიძე განიმეორებს რუსულად ლექციას ქალთა საკითხის შესახებ. პროგრამა ლექციისა: „ქალთა საკითხის ყალბი საფუძველი. ქალთა საკითხი როგორც საკითხი საზოგადო კაცობრიული. მამაკაცი და დედაკაცი; მათი მსგავსება და განსხვავება. ქალი ოჯახში, საზოგადოებაში და საზოგადოებაში და სახელმწიფოში. ქალი როგორც საზოგადოებრივი აზრის შექმნელი. ქალი მეცნიერების, ხელოვნების და აღზრდა-განათლების ასპარეზზე. ქალი უდიდეს თანამედროვე საკითხების წინაშე. კერძო თაოსნობა ქალის ცხოვრებაში, მომავალი ქალი.

✦ **ნამესტნიკის მოადგილე.** „ბაკუ“-ს ატყობინებენ: ნამესტნიკს აზრადა აქვს ითხოვოს, დაენიშნოს მოადგილე, რომ ნამესტნიკს შეეძლოს დრო-გამოშვებით პეტერბურგში დარჩეს ხოლმე. ფიქრობენ, ამ მოადგილეს მიანდონ თერგის ოლქისა და ქუთაისის გუბერნიის რევიზია.

✦ **საამშენებლო კომისია.** ტფ. ქალაქის სასკოლო კომისიასთან დაარსდა განსაკუთრებული საამშენებლო კომისია. კომისიის წევრებად არჩეულ იქმნენ: სამი წევრი საფინანსო კომისიიდან, და სამიც — სასკოლო კომისიიდან. საამშენებლო კომისიამ უნდა შეაფასოს სასკოლო შენობისთვის შესაძენი ადგილები, შეადგინოს შენობის გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა და სხვა.

✦ **ოსური სკოლა.** ტფ. ქალაქის სასწავლებელთა კომისიას ამას წინად ტფილისში მცხოვრებ ოსთა წარმომადგენლებმა სთხოვეს, გამგეობამ ოსებისთვისაც დაარსოს ერთი სასწავლებელი ტფილისში. კომისიამ დაადგინა, სახეში იქონიოს ეს შუამდგომლობა 1910 წელს ახალ სკოლების დაარსების დროს.

✦ **„იალქანი“** დღეს გამოვა ყოველ კვირული ჟურნალი „იალქანი“. შინაარსი „პოლიტიკური ვითარება“; „კულტურულ-განმანათლებელ მოქმედების შესახებ“, ლ. კანდელისა; „რა მოხდა?“ გრ. ურ—ისა; „დუმილი“, ლექსი ქუჩიშვილისა; „materialismus militaus“, გ. პ—სა; „პატარა ფელეტონი“, რიგორისტისა; „კარლ მარქსის ეკონომიური პრობლემები“, შვარცისა; რუსეთის პრესსა, შინაური ამბები; რუსეთის ცხოვრება, „კარლ მარქსი და ჰერბერტ სპენსერი“, (ლექცია მკოვალევსკისა), უცხოეთი; პროვინცია; წერილი რედაქციის მიმართ; მოწოდება.

✦ **ჩაჩნების დეპუტაცია.** გაზეთ „რუსკ. სლოვოს“ სიტყვით, ჩაჩნების შეიხს შენტუკაევს ჩაჩანთა წარმომადგენლებისათვის დაუვალებია დეპუტაცია ამოირჩიონ. დეპუტაცია წარუდგება ნამესტნიკს, კავკავის ოლქის უფროს და მერე პეტერბურგს წავა. დეპუტაციას აზრად აქვს, ითხოვოს: აღადგინოს მთავრობამ 1906 წელს ჩაჩნების და ყაზახების საზოგადოების მიერ შეტუშავებული დებულებანი და მიეცეთ ჩაჩნებს უფლება აირჩიონ თავიანთი წარმომადგენელი სახელმწიფო საათბიროში. ამას გარდა ხელმწიფის წინაშე იშუამდგომლებენ, შეადგინონ ჩაჩნებისაგან ცხენოსანთა პოლკი.

✦ **მკვლელობა ბაქოში** ბაქოში მოუკლავთ ვოტანის ამხანაგობის ქარხნის გამგე ინჟენერი იაკუბოვიჩი, ვოტანის ამხანაგობის ქარხნის მუშების შტატს ამცირებდნენ. მუშებთან ამის შესახებ მოლაპარაკება ინჟენერ იაკუბოვიჩს გაუმართავს. მოლაპარაკების დროს ვიღაცას იაკუბოვიჩისთვის ორჯერ უსროლია რევოლვერი და იქვე მოუკლავს. მკვლელი 16—17 წლის ბავშვი გამოდგა. იგი შეუპყრიათ.

✦ **ლექციები.** ხვალ ტფილისში ჩამოვა ცნობილი მწერალი-ეკონომისტი ვახ. ტოტომიანცი, რომელიც სამშაბათიდან დაწყებული წაიკითხავს რამდენსამე ლექციას ქალაქის თვითმართველობის ეკონომიურ საქმეებზე. ლექციების კითხვა მოხდება უმაღლეს კურსებზე კავკასიის შესასწავლად (ალექსანდრეს ბაღი).

✦ **„ფასკუნჯი“.** გამოვიდა ფასკუნჯის მე-11 ნომერი შემდეგის შინაარსით: ი. ჭავჭავაძის დაუბეჭდავი ლექსი.—ბალმონტის „მე დღეს ასე მსურს“, თარ. ა. შანშიაშვილისა.—ი. ევდოშვილის „მწერალი და მკითხველი“.—ლუკაშვილის „დღეობაში“.—მ. ლაქიაშვილის „სიხარულით მიაბიჯებდა სახლისკენ“.—სიტყვას „დღიური“.—კრაკის „საუბარი ხელოვნების შესახებ“.—მეტერლინკი.—„მხატვარი და რეჟისორი“.—ახალი ამბები.

✦ **ეგნატე ნინოშვილის ძეგლი.** „ჯეჯილის“ რედაქციამ ეგნატე ნინოშვილის ძეგლის ასაგებად მიიღო შემდეგი შემოწირულებანი: ნიკოლოზ სიხარულიძის მიერ შეგროვილი: კოსტ. სიხარულიძე—1 მ., მიხ. სიხარულიძე—50 კ., ფილიმონ გოგოლაძე—50 კ., ირ. სიხარულიძე—50 კ., მარ. სიხარულიძე—30 კ., სამ. წეროძე—50 კ., დ. ჭიქაძე—50 კ., ს. აზმაფარაშვილი—50 კ., დ. ზეიკიძე—40 კ., ევ. რურუ—60 კ., სერ. სიხარულიძე (გურიიდან) 30 კ., ნ. მიქაძე—30 კ., სერ. ბოლქვაძე—20 კ., კ. მახარაძე—50 კ., თ. დოლიძე—25 კ., რაჟ. თევზაძე 50 კ., ნ. სიხარულიძე—40 კ. სულ 7 მ. 75 კ. ჯეჯილის რედაქციამ კიდევ მიიღო ივ. გომართლისაგან 10 მ., „ჩვენი საქმის“ რედაქციისაგან 170 მ. 20 კ., მიხ. ჩოდრიშვილისაგან 14 მ. 55 კ., პ. გელეიშვილისაგან 6 მ. სულ დღემდის მოგროვილია 208 მ. 50 კ.

✦ **დუშეთის საქმის გადადება.** გუშინ ტფ სამოსამართლო პალატაში განსახილველად დანიშნული იყო საქმე დუშეთის ხაზინიდან ფულის გატაცების შესახებ. საქმის განხილვა პალატამ გადასდო, რადგანაც ორი ბრალდებულის კ. ციმაკურიძისა და აზატოვის, მოწმენი არ გამოცხადდნენ.

✦ **„ნაკადული“** მოგვვიდა საყმაწვილო ჟურნალი „ნაკადულის“ მეხუთე ნომერი (მცირე-წლოვანთათვის), რომელშიაც მოთავსებულია ლექსი შ. მღვიმელისა, მოთხრობა ნინო ნაკაშიძისა, წერილ. ვ. თამროშვილისა, თარგმანი და სხვა. რედაქცია გვთხოვს ქუთაისის ხელის-მომწერთა საყურადღებოდ გამოვაცხადოთ, რომ მათ „ნაკადულის“ ნომრები ის. კვიკარიძის წიგნის მაღაზიაში უნდა მოიკითხონ.

✦ **უარის თქმა.** გაზეთ „სლოვოს“ სიტყვით, კავკასიის ნამესტნიკის კანცელარიის დირექტორს პეტერსონს პურიშკევიჩის სამართალში მიცემაზე უარი უთქვამს იმ დრომდე, ვიდრე ამას ნამესტნიკი არ მოისურვებსო.

✦ **ყუმბარის გადაგდება.** პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოს ცნობით, გუშინ 14 მარტს, ბაქოში ვაჭარ აბრამიანცის სახლის შესავალში ყუმბარა შეუგდიათ. ყუმბარას მარტო ფანჯრები ჩაუმტვრევია: ადმინისტრაციას ეუბნეთ ერთი უცნობი შეუპყრია.

✦ **კონცერტი და ლექცია.** დღეს, 15 მარტს, სახალხო სახლში გაიმართება ინტერნაციონალური კონცერტი და ა. ი. ხატისოვი რუსულად წაიკითხავს ლექციას მეტერლინკზე: კონცერტი შესდგება სამ განყოფილებისაგან.

პატარა ფელეტონი

სიზმარი

მირეული.

სიზმარი ვნახე: მიჯაჭვული ვიყავ... სიზმარი ვნახე, ვითომ სალაკლდეზე ვიყავ მიჯაჭვული.

თავისუფალი ზღვა ჩემ თვალ-წინ შორს, შორს ქვეყნებისაკენ მირბოდა. მე კი მიჯაჭვული ვიყავ და უგუნურ სიბრაზისაგან ამოად ვაჩარიალებდი ჯაჭვებს. ყოველ მოძრაობაზედ ბორკილი ლოდივით მაწვებოდა და სხეულს მიწყლულებდა. თავისუფალ მებრძოლივით ამაყად ვიწვდიდი ხელებს წინ და ვეძახოდი ზღვას: „თავისუფლება! მიშველე!“ მფრინავი ჩიტები ცბიერად იღიმებოდნენ ჩემ გიჟურ ძახილზედ. მომხიბლავის, წკრიალა ხმით ჩაარაკრაკეს თავიანთი სიმღერა:

„ზღვაო, ყურს ნუ უგდებ მონის კვნესას. რად გინდა გაიგო თავისუფლებაზედ მუდარი, რად გინდა იცოდე ადამიანთა ტანჯვა?! ჩვენ გიგალობთ სიმღერას, სადაც ოცნება და ვარდები საუცხოოდ არიან ერთმანეთში ჩაკონებული. გიგალობთ სიმღერებს ჩვენ ნაზ, გამჭვირვალე ტანჯვებზედ, ჩვენ უდარდელ ოცნებაზედ. ადამიანები კი... დეე, იტანჯნენ მძიმე ბორკილით შეწუხებულნი, დეე გაისმას და მისწყდეს მათი მებრძოლი ძახილი. არ გვინდა ადამიანები. ჩვენში წყნარად და ნაზად გაისმის სიმღერა ტკბილ ოცნებასა და სიზმრებზედ, თმა-ხუჭუჭა ღრუბლებზედ და ყვავილებში მთვლემავ ნამზედ“.

ასე უგალობდნენ ჩიტები მშფოთარე ზღვას. მეც ჩემ საპყრობილედან ხელ-ახლა ვიძახოდი, მძიმე ბორკილს ვარხევდი, ფიცხელ ფეხებს ვუწოდებდი, ოღონ ბოლოს:

„ყურს ნუ უგდებ ჩიტებს სუფალო ზღვაე! მომხსენ ბორკილი. გაივლის ჩემი ტანჯვის წამები და მეც გიგალობ ჩემ სიმღერას. მათში ელვარე ცისარტყელასაებრ სიხარული გამოჭკრთება, ტურფად გამობრწყინდება ჩემი სამშობლო მიწა. საუცხოოდ, ძლიერად გაისმის მაშინ ბედნიერ დედამიწის სიმღერა. ზღვაო, თავისუფალ ზღვაო, მხოლოდ ბორკილი მომხსენ!“ **სანვინ.**

ტფ. ტრამვაის მდგომარეობა

(წერილი რედაქციის მიმართ)

ვინ არ იცის, რა დიდი მნიშვნელობა აქვს მოქალაქეთათვის ტრამვაის. იგი დაუფასებელია ეგზალსათვის. მოქალაქეს შეუნებული აქვს ტრამვაის მნიშვნელობა და აშიკობაც არის, რომ ასეთის ეურადღებით ეპყრობა ეგზალ იმას, რაც ტრამვაის გარშემო ხდება. ეგზალ დაინტერესებულია ტრამვაის ბედ-იღბით. ეს ინტერესი ამ ბოლო დროს უფრო გაიზარდა. ჩვენც ვეცდებით მკითხველს ცოტა-და ესი ცნობა მივაწოდოთ ტრამვაის დღეგანდელ მდგომარეობის შესახებ. ჩვენ გვინდა მაგნეთვე ფარდა აგხადოთ ეგზალეფერს და ეგზალსათვის ამკარა ვყოთ საქმის ნამდვილი ვითარება. ამისთვის საჭიროა საქმე ცოტა შორიდან დავიწყოთ.

ვის არ ახსოვს ტრამვაის მოსამსახურეთა კაფიცვა 1905 წელს! ეს კაფიცვა კაპარჯვებით გათავდა. მუშებმა თავლსახინო უფლებები მოიპოვეს. ედელმახის სასტიკი რეჟიმი შეიცვალა, ხოლო ფაფნის ხელშეკრულებაც-კი დასდო მუშებთან. დირექტორის თანამდებობა დაიკარა ინჟენერმა ფრიდმანმა. ეს ნამეტად საყვარადღებო და დირსშესანიშნავი ხანა ტრამვაის მუშათა ცხოვრებაში. მოისპო ქურდობა და ეოფეელ-კვარი ბორბოტ-მოქმედება. ამ დროს მუშებს შეუნებული ამხანაგები ეგზენ სათავეში და კონიერულად უწევდნენ წინამძღოლობას. მაგრამ ხანგრძლივი არ იყო საქმის ასეთი ვითარება. დირექციის „კამარილა“ (ასე ეძახიან აქ) ვერ შერიგებოდა ამას და ი 1906 წლიდან იწყება უფლებათა წართმევა. ამ „კამარილამ“ მეატეობინა უსახელო ხასოგადოების მთავარ სამმართველოს, რომ დირექტორი ფრიდმანი არ ებრძვის მუშებსაო. ამ დასმენამ უშედეგოდ არ ჩაიარა. ფრიდმანს ბრესტიელი დაეკარგა მთავარ სამმართველოს თვალში. სამმართველომ დასმენის გაგლენით გადასწყვიტა მუშებთან ბრძოლა. არ უნდოდათ მოშენტის ხელიდან გაშვება.

დანიშნეს ინჟენერი ადიბეგოვი. ბრწყინვალე დიპლომი ბ-ნმა ადიბეგოვმა ნამდვილი ომი გამოუცხადა მუშებს. მიზნის მისაღწევად მან მოწინავე მუშებს დაუწყო დევნა. მოწინავე მუშების გაძევება—ეი რა იყო ადიბეგოვის მიზნის მისაღწევი საშუალება. ეოველნაირი ხერხი იხმარა, რომ გაეგო მათი ვინაობა. ნაძალადევი ეგზალ მრავალად მოიპოვებიან და ამა ტრამვაი როგორ ჩამორჩება სხვას! ესენი ბრმა იარაღად გახდნენ ბ-ნ ადიბეგოვის ხელში და სამოცამდე მოსამსახურეც გაანაგდეს კისერზე. იმ მუშების მოშორება, რომელნიც სათავეში ედგნენ საქმეს, საბოლოოდ იყო ტრამვაისთვის. ზურგ გამაგრებულმა დირექციამ გაუქმა საამსახნაგო კომისია. ეს დაწესებულება ებრძოდა რიგორც დირექციის აგენტების თვითნებობას, ისე მუშებს დაუდევრობას. ბ-ნმა ადიბეგოვმა ეს უკანონო კრება ადიარა და მოსპო. ამის შემდეგ უფრო მეტი სიფაქიზე მიეცთ დირექციის აგენტებს. არავინ იყო უზრუნველ ეოფილი, რომ დღეს აქ არის, ხოლო ხვალ სადმე შორს არ ამოგდებულ თავ.

ეგზალ ამის გამო მუშები ჩვეულებრივის მხნეობით ვეღარ ეკიდებოდნენ თავიანთ მოვალეობის ასრულებას. დღეურმა შემოსავალმა წინანდელთან შედარებით თან და თან იკლო. ბ-ნ ადიბეგოვის ტაქტიკის უკარგისობა აშკარა იყო ეგზალ ასათვის. კარგა ტრამვაის პატრონებისა. ადიბეგოვმა ვერ შეასრულა, რაც აზრად ჰქონდა. მუშების დევნამ შეოსავალი კი არ ასწია, უფრო დასცა.

ბ-ნი ადიბეგოვი დაითხოვეს და ამის ნაცვლად ინჟენერი შუზანსკი დანიშნეს. ამის მმართველობა მეტად ხან მოკდა იყო. მაგრამ მიუხედავად ამისა, მან შესამჩნევად გააუმჯობესა ტრამვაის მოძრაობა. ამის დროს მუშებთან არავითარი ბრძოლა არა ეოფილა. პირიქით, ტრამვაის დირექციასა და შუზანსკის შორის იჩინა თავი უკმაყოფილებამ. შუზანსკი არ ეთანხმებოდა დირექციის „კამარილას“ აქვე უნდა ადვნიშნოთ, რომ ადიბეკოვს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავდასხმას და ბუზინსკის მკვდელობაში მუშებს არავითარი დანაშაულობა არ მიუძღვით. ეს ნაძირალთა საქმეიყო.

ბუზინსკის შემდეგ დირექტორის თანამდებობის ასრულება ბუხგალტერმა გისმა იკისრა. იგი შეეცადა ადბეგოვის კვალს დასდგომოდა. გავრცელდა ხმები, რომ ტრამვაი ძლიერ ზარალობს და ამის მიზეზი მუშები არიანო. ამავე პირობაში იყვნენ მუშები თრიდმანის დროს, მაგრამ მაშინ ზარალი არაყოფილა, დღეს კი არის. დღეს ვაგონებიც მოუმტეს, გზებიც სხვა და სხვა ადგილას გაიყვანეს და ზარალი რად უნდა იყოს! ბატონმა გისმა სულ სხვა აზრით გავრცელა ეს ხმა.

მუშებს უნდოდათ ასეთ ბრალდებისაგან თავი გაემართლებინათ და კიდეც ბუხგალტერს შეტიცია უსახელო საზოგადოების სახელზე. მათ მოითხოვეს საზოგადოების წარმომადგენელი ტრამვაის საქმეების გასაცნობად. ამ შეტიცას 400 მუშამ მოაწერა ხელი. ეს გარემოება კარგი მასალა იყო ნაძირალთათვის და აკი არც გაუშვეს ხელიდან! მათ გავრცელეს ათასი ჭორი მოწინააღმეტელ მუშებზე: დირექციისაგან ქრთამი აიღეს და მუშათა ინტერესები ფეხზე გაქალდესო. 18 დეკემბერს ეს ნაძირალები მიუვარდნენ შეტიციის ინიციატორთ და დაუწყეს ცემა-ტეკა. რეგოლდერიც კი იხმარეს, მაგრამ, საბედნიეროდ, ვერ მოარტყეს. ნაძირალების მიზანი აშკარა იყო, მათ უნდოდათ ხოტბა-ყალეტის გამოწვევა, მაგრამ მიუხვდნენ მუშები და თავი შეიკავეს. რა ქნა ამის შემდეგ დირექციამ? მან ზემოხსენებული მოსამსახურენი წაიყვანა კიდეც. მეორე დღესვე ზოგი კანტონდან, ზოგი უფროსად დანიშნა, თუმცა მათ არ გააჩნიათ არც ცოდნა და არც მომზადება. აქედან აშკარად სჩანს შეგნებულ მუშათა მდგომარეობა. ნაძირალების თავადებული ვერაგობა და თავხედობაც აშკარად ეტყვის.

როგორც საზოგადოებამ უკვე იცის ბელგიის უსახელო საზოგადოების წარმომადგენელი ბ-ნი დებონი ჩამოვიდა ტფილისში. მას უნდა ტრამვაის საქმეების მოგვარება. ადბად შეტიციას უმოქმედნია. თუ დებონი „კამარიდას“ გავდენის ქვეშ იქნება, ტრამვაის საქმეებს ვერ მოაწესრიგებს. საბედნიეროდ, დებონი ჯერ მიუდგომელად იქცევა და იმედია მისი მუშაობა ნაყოფიერი იქნება, როგორც საზოგადოებისა, ისე მუშებისათვის.

ტრამვაის საქმეების მოსაგვარებლად, ჩვენის აზრით, საჭიროა: 1. კანტორის რევიზია; 2. „კამარიდას“ გენდენა დირექციიდან; 3. დირექტორად ინჟენერის მოწვევა და არა ბუხგალტერისა; 4. ნაძირალების ადგილვა; 5. გარანტია, რომ მუშები უმიზეზოდ არ იქნებიან დატუსაღებულნი; 6. ტრამვაის მოძრაობის მოსაწესრიგებლად საჭიროა მოძრაობაზე მოსამსახურეთა თანამბრძოლი; 7. საამხანაგო კოშმისა დირექციის აგენტებისა და მუშებს შორის უთანხმოებების გამოსარკვევად და სხვა.

კანდუქტორი **ლ. ჩავლეშვილი.**

S. P. ვთხოვთ რუსულ გაზეთებს, გადაბეჭდონ ეს წერილი.

მცირე შენიშვნა

ზოგიერთს, თურმე, მდიდარ კაცად მიგვაჩნივარ. ცარიელი სახელის ტარებაც ერთ რათმე ეღირებოდა, თუ კაცთა შორის სათნოება და ქვეყანასა ზედა მშვიდობა ყოფილიყო...

მასწავლებელი და ფული!

მერე ისეთი, როგორც მე... თვეში 53—მანათიანი მთელის 25 წლის განმავლობაში (გარდა 1900—1901 წლებისა, როდესაც უადგილოდ დარჩენისა და ავადმყოფობის გამო (ნევრასტენია) თვეში 20 მანათს ძლივს ვიღებდი).

კ.ედევ ისეთი, რომელიც გამუდმებულის, დღე ღამეში 10—15 საათ უდიერ შრომით ძლივს ლუკმა პურს შოობს, თვით უქონელი და მთხოვნელი დახმარებისა (შვილების გამოსაზრდელად უნივერსიტეტში) და ამასთან ზედ-მეტად კიდევ 1200 მანათამდე დავალიანებული იმ გამოცემებისთვის, რომელნიც ეს სამი წელიწადია დაუბეჭდია და 100 მანათიანაც არ გაყიდულა: ზოგი უხეირო ბიბლიოგრაფიულ შენიშნვებას გამო და ზოგიც სხვა მიზეზებით.

მ. ჯანაშვილი.

წერილი რედაქციის მიმართ

მადლობას ვუცხადებ ქ.-შ. წ.-კ. საზ. გამგეობას და ბ-ნ იაკობ სვიმონის ძეს გოგებაშვილს, რომელთაც კეთილ ინებეს და სასწავლო ფული შეიტანეს ჩემს მაგიერ მესამე გიმნაზიაში ჩემი ვაჟისა; ვუძღვნი აგრეთვე მადლობას ქალაქის გამგეობის წევრს თავად ალექსანდრე მიხეილის-ძეს არღუთინსკის, რომელმაც წერილით დაიმედა მესამე გიმნაზიის დირექტორის მოადგილე და სთხოვა არ დეეთხოვათ ყმაწვილი სასწავლებლიდგან.

ი. კარგარეთელი.

წლიური საზოგადო კრება

ტფილისის სამეურნეო ბანკის

წევრთა, რადგან 8 მარტს არ შესდგა, დანიშნულია კვირას, 22 მარტს, დილის 10 საათისთვის ბანკის სადგომში. ეს კრება კანონიერად ჩაითვლება, რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს.

განსახილველი საგნები:

1. მოხსენება საბჭოსი წლიურ ანგარიშის შესახებ; 2. მოხსენება სარევიზიო კომისიისა; 3. ანგარიში წარსულის 1908 წლისა; 4. ხარჯთ-აღრიცხვა 1909 წლისათვის; 5. მოხსენება გამგეობისა პეტერბურგში დაარსებულ ცენტრალურს ბანკზე და ცენტრალურ და სამეურნეო ბანკების ურთიერთობაზე; 6. არჩევანი გამგეობის თავმჯდომარისა, თავ. ვლ. ს. მიქელაძის მაგიერ, რომელმაც სამსახურს თავი დაანება, გამგეობის წევრისა, ვ. რ. ყიფიანის მაგიერ, რომელსაც ვადა გაუთავდა სამსახურისა, საბჭოს სამის წევრისა, ნაცვლად გარდაცვლილ ნ. ი. ალექსი-მ.ხიშვილისა და ნაცვლად გ. მ. ლასხიშვილისა და პ. ა. გოთუასი, რომელნიც საარჩევნო ვადის გასვლის გამო თავს ანებებენ საბჭოს წევრობას, არჩევანი სარევიზიო კომისიის სამის წევრისა და სამის მათის კანდიდატისა.

I მანეთიდან ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილათ **I მანეთიდან**

● ხელის მაშინები 25 მანეთიდან ●

იყიდება იმპერიის ყველა ქალაქში, განსაკუთრებით საკუთარ მაღ ზიებში.

ტფილისში სამი განყოფილებაა: 1. გოლოვინის პროსპექტზე, სასახლის პირდაპირ; 2. ვოგზლის ქუჩაზე, სახლი ენფიანჯიანცისა; 3. ავლაბარში, კახეთის ქუჩაზე, სახლი ჯალალოვისა. (1—გჟ.—16)

სააქციონერო საზოგადოება

„გრამოფონი“

ტფილისის განყოფილება, გოლოვინის პროსპექტი, 9,

ნებას აძლევს თავის თავს, მოაგონოს როგორც პატივცემულ მუშტარს, ისე ყველა იმას, ვისაც არა გაუგონია რა მე-XX საუკუნის ახალ გამოგონებაზე—ხმის ამომცემზე, რომ **ყველა ოჯახისთვის კმაყოფილებისა და სიხარულის მომგვრელი არის.**

გრამოფონი

საზოგადოების ფირფიტებით, რომლებზედაც დახატულია საქარხნო ნიშანი

„მწერავი ანგელოზი“.

მომავალ დღესასწაულებისა გამო ვურჩევთ ყველას შეიძინოს „**გ რ ა მ ო ფ ო ნ ი**“, როგორც საუკეთესო თანამედროვე საჩუქარი.

აპარატები არის 30 მანეთიდან დაწყებული 100 მან და უფრო ძვირიც: ფირფიტები 75 კაპ.-დან 3 მან. და უფრო ძვირი.

ვურჩევთ ყველას შეიძინოს მთელი კომპიქტები ფირფიტებისა, რომლებშიაც სავსებით არის ასრულებული მთელი ოპერები და ოპერეტები, აგრეთვე ცეკვა, რაიცა შეძლებას აძლევს ყველას თავის ოჯახში მოისმინოს ოპერა ან ოპერეტა ან და საორკესტრო მუსიკაზე გამართოს საცეკვაო საღამო.

მოგვყავს აქვე ის ნაწარმოებნი, რომლებისაც სრული კომპლექტებია:

საოპერეტო	**საოპერო:**	**საცეკვაო:**
„ლ ა მ უ რ ა“	„ფ ა უ ს ტ ი“	„შაკონ“
„მხიარული ქვრივი“	„რუსლან და ლიუდმილა“	„ჩ ი ნ უ რ ი“
„პრინცესსა დოლარებისა“	„პიკოვაია დამა“	„ლეკური“
	„ევგენი ონეგინი“	ცეკვა „ზეც“ და სხვა.

არის მრავალი ფირფიტა ადგილობრივ სიმღერებისა, ცალ-მხრივი და ორ-მხრივი.

გთხოვთ ყურადღება მიაქციოთ საქარხნო ნიშანს მხოლოდ ეს ნიშანია იმის მაჩვენებელი, რომ ფირფიტა კარგია და არა ყალბი.

პრეისკურანტები, კატალოგები, სიები, აგრეთვე ყველა დაბეჭდილი მასალა რიგდება და იგზავნება უფასოდ.

მსურველს საზოგადოების სადგომში უფასოდ შეუძლიან მოისმინოს ფირფიტის დაკვრა.

მაღაზიასთან სახელოსნოა. შეკეთება სულ იაფად შეიძლება.

(10—ხალ.—5)

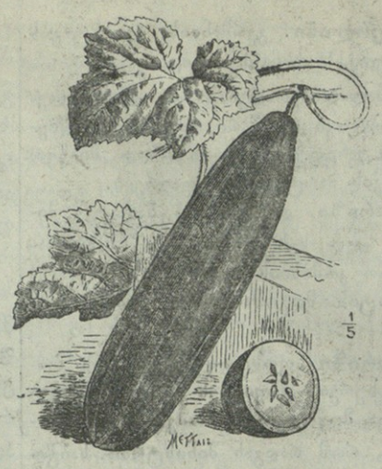

კავკასიის ამხ—ბა სათესლე მეურნეობისა

კვეეს და ამხ.-ბა

ტფილისი, მიხეილის პრ., 55., ჰყიდის: უმაღლეს თვისების საბოსტნე, საყვავილე და სასოფლო-სამეურნეო თესლეულობას. თესლი იუნჯისა, საუკეთესო თვისებისა, 1 ფუთი—17 მანეთად, 1 გირვანქა—50 კაპ.

პრეის-კურანტი უფასოდ.

(10—ხალ.—2)

პირველი კერძო სამკურნალო

დოქტ. ნავასარდიანისა

დაარსებულია 1880 წელს.

(ვორონცოვის ძეკლის პირდაპირ)

ყოველ დღე, კვირეულს გარდა

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) და საშარდე.

ყ. მ. ჩიქოვანი: 9 ნახ.—10 ს. თვალისა, შინაგან და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ნახ. ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი: 12—1 ს. შინაგან, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

ა. ი. კარაპეტიანცი: 1—1 ნახ. ს. შინაგან და საბავშვო.

ა. მ. ტურბოვიჩი: 1 ნახ.—2 საათამ. საბებიო და ქალებისა.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ი. ვ. გეევსკაია-ენგელი: 6—6 ნახევ. ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ი. დ. მარციშევსკი: 6—7 ს. შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილების აცრა.

რჩევა 50 კაპ. ღარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით. სამკურნალოს დოქტორი

მედიც. დოქტორი **ბ. ა. ნავასარდიანი.**

სამკურნალო

გარეგანმკურნალი ექიმი

ეძიერი ა. ი. ბერიგ

(ოდესაქ. ს. N 28 ქალთა ბიერდაპირ.)

ს. მ. ასპიროვი—ყელისა, ცხვირისა და ყურისა 2—3 საათამდე.

ა. ი. გრიგორიანი—ქირურგიული ავადმყოფობანი 12—1 ს.

ს. ზ მირზოევისა—თვალის ავადმყოფობანი 12—1 ს.

ი. ა. ფრიდონოვი—შინაგანი და ბავშვის ავადმყოფ. 1—2 ს.

ს. ა. თარხანოვი—ბებიაობა, ქალისა და ბავშვის ავად. 9 ნახ.-დან 10 ნახ.-ს.-მდე.

ა. ი. შახ-აზიზოვი—საშარდე, ვენერ. (სიფილ.) და კანისა 2—3 ს.

ნ. ბ. ნარიმანოვი—შინ. და ქალ. 11—12 ს., 5—6 ს.

ე. მ. ზვიაგინა—კბილ. 9—11 ს.

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსულტაციები შეთანხმებით.

სამკურ. გამგე დ-რი **ა. ი. გრიგორიანი.** (100—ხალ.—16)

ისარგებლეთ შემთხვევით

აბა წლის 12 მარტიდან

ვაჭროგის შეწყვეტის გამო

ჯანიშნულია ლიკვიდაცია

კაცის, ქალის და ბავშვის დაპაზადებულ საქონლის

მაღაზიისა სავაჭრო სახლის

ძმ. აკოფჯანოვების

და სარქისიანცისა

ნიკოლოზის ხ-ზე, ს. ქამოევისა.

ფასი ბი შეუვაჭრებლად

ფასები ლურჯი კარანდაშით იარლიკის მეორე მხარეზეა აღნიშნული.

იყვე იყიდეგა სრული მოწყოგილეგა

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: მუშტრისთვის რომ უფრო მოხერხებული იყოს, მაღაზია ღია იქნება კვირაობით დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდე.

ისარგებლეთ შემთხვევით

(1—149—1)

პროვოდნიკის

1908 Წ.

1888

ამზანაგობა

რიგაში

საფაბრიკო საწყობი ამიერ-კავკასიისთვის ტფილისში

სოლოლაკის ქუჩა, № 4.

● იყიდება ნაღდად და ცალობით: ●

ლინოლეუმი, აუარებელი, ერთფერიანი და უზორებიანი,

ასბესტის კარტონი,

ასბესტის და ტალკის ნაბივკა

◀ ახალი რამ: ▶

„ს ა უ კ უ ნ ო“ ლინოლეუმი უზორებით, რომელიც მეორე მხარესაც-კი გადის და რომელიც თვითონ ლინოლეუმის გაცვეთამდე არ იცვლება.

ლ ი ნ კ რ უ ს ტ ა (საუკუნო შპალერი) ნაირ-ნაირი უზორებით, საუცხოვო თვალისთვის და საუკეთესო ეკონომიისთვის.

ცალობით ვაჭრობა დედა-მიწაზე საუკეთესო კალოშების

„პროვოდნიკი“-სა

სტამბა „ხინათლე“, დიდი ვანქის ქუჩა, № 12. რედაქტორ-გამომცემელი ი. ს. აგლაძე.